

Szemben az operával

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Farkas Pál szobral a Bartók Béla Művelődési Központ udvarán.

Herman Lipót emlékkiállítás a Móra Ferenc Múzeumban.

Bálint Endre fotómontázsai a Bartók Béla Művelődési Központ nagytermében.

Lóránt Zsuzsa szobrai a Bartók Béla Művelődési Központ B Galériájában.

Papp György grafikusművész kiállítása nyílik meg ma, pénteken délután 6 órakor a szentmihályteleki Mórlecz Zsigmond Művelődési Házban.

Gluck: A jó útra tért részeges, avagy az ördögi házasság — a Szegedi Kisepe-ra előadása. Tanyaszínház. Ma, pénteken este fél 8 órai kezdettel, Rúzsán.

A 17. Pedagógiai Nyári Egyetem előadásai ma, pénteken délelőtt 9 órától.

Karolosz Trikolidisz vas-kos paksamétával a hóna alatt siet kifelé a próbate-méből. Déli egy óra van, a hőség rekkenő. Amint az ut-cára ér, szinte hálával a sze-mében pillantja meg a pa-dot, majd hógynem lerokad rá. Fürtjei kissé ziláltak, fáradt mozdulattal törli meg a homlokát. De — mosolyog.

— A munka, a próbák kellős közepén vannak. A premierig már csak néhány nap van hátra. Milyen hely-zetjelentést tudna adni?

Tovább mosolyog. És visz-szakérdez, nyugodtan:

— Művészi vagy pszichológiai szempontból?

— Mindkettőből.

— Igaz, a kettő összefügg. Nos, újra megmutatkozott mindnyájunk előtt, hogy a Falstaff egyike a legfonto-sabb, következésképpen a legnehezebb operáknak. Amilyen munkát követel, amilyen feladatokat állít elénk: minden ezt bizonyítja. Nagyon nehéz. Küszködünk az idővel is. Személy szerint nem bánám, ha még egy hetünk lenne. Így a tempó rendkívül feszített. A zene-karral is, az énekesekkel is azonban elégedett vagyok: tapasztalataik nagy hasz-nomra vannak. Türelmesek, megértőek, felkészültek. Így elmondhatom — főleg a látott dinamizmus okán —, hogy a lehetőségek adottak a siker-re. Van „sanszunk” úgy ér-zem.

— A karmesternek milyen feladatokat jelent a Falstaff és a szabadtéri színpad?

Trikolidisz vezényli a Falstaffot

— A Falstaff instrumen-tálisabb mű, mint más ope-rák. Az énekeseknek bonyo-ltabb, összetettebb erőpró-bát jelent. Egyszerre kell tel-jesíteniük színészi és instru-mentális követelményeket, természetesen mindkettőt magas szinten. Játszani szí-nészekként és énekesekként egyaránt, „zenében lenni”, nehéz részletekre dramatur-giailag és zeneileg is kon-centrálni, egyben határozott, éles kontúrokkal rendelkező figurákat alakítani, nincs mese: mindezt kell tenniük. Az én összes tennivalóm e tényekből következik. Sőt,

ezeknek alárendelt. A meg-felelő kontaktust korábbi közös munkáink révén már megalapoztam, abban is op-timista vagyok, hogy sikerül megfelelően együtt tartanom az előadás egészét. Régebben egyszer már elmondtam: nem az az igazán fontos, hogy a színpad szabadtéren vagy kőszínházban van-e. Ha a szereplők és a zenekar megfelelő színvonalú, akkor már csak a közönséget kell képessé tenni arra, hogy a produkcióban minden rezdülést, a legapróbbat is, érzé-kelni tudja. Ezen dolgozunk. Csak az idő, az idő...

— Fáradt?

Széttárja a karjait.

— Ilát nem látszik raj-tam?

— A próbákon kívül volt már egyáltalán ideje szét-nézni fesztivál Szegeden?

— Szerencsére igen. És el-kell mondanom, hogy véle-ményem szerint Szeged ideális hely egy valóban jó, nyári fesztiválsorozat rendezéséhez. A szó igazi értelmé-ben nagy nemzetközi fesztí-vál városná lehet. Új Bay-reuth-tá vagy Salzburggá. Ismerem ezt a két várost, bátran állíthatom. A város-nak adottságai következtében van esélye arra, hogy Euro-pa egyik legnagyobb nyári ünnepi játékokat tartó cen-trumává nője ki magát. Szé-lesebb repertoárral, másfaj-ta, izgalmasabb adottságok-kal, mint a már említett vá-rosook. Salzburg túl drága, Bayreuth jóformán csak a Wagner-rajongóké... Itt va-lami egészen mást lehetne produkálni. Vérbeli fesztivál-város, mondom! Ahogyan körülnéztem, elámultam: fantasztikus!

— Köszönjük az elismerő szavakat. Jelentetik vajon azt, hogy Karolosz Trikolidisz újabb szegedi fesztivál-nyarakon is vendégül láthat-juk?

— Természetesen. Eppen mondani akartam, hogy a jövőben is boldogan aján-lom fel személyes részvéte-lemet a Szegedi Szabadtéri Játékokon.

Feláll a padról, készülődik. Fürtjei még mindig ziláltak, de a mosoly még most sem tűnt el az arcáról. Mozdula-tai viszont már fűrgék, siet, hiszen este újabb Falstaff-próba lesz, a Dóm téren.

Nikolényi István

D. L.

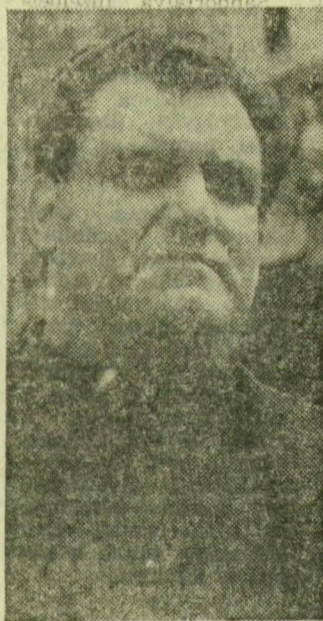
Parkolóknak

A szegedi színház 1973. ja-nuár 6-án mutatta be a Falstaffot Vaszy Viktor vezényletével. A címszereplő Gregor József és a karmes-ter jó másfél évvel koráb-ban, éppen egy közös sza-badtéri munka, a Borisz Go-dunov előkészületei közben váltott szót először róla.

— Kezembe nyom Vaszy Viktor egy zöld borítású partitúrát — idézi föl a tör-téneteket Gregor József —, nézegessem, olvassam, s hogy látom, a Falstaffé, azonnal tuszkolom is vissza, minnek ez nekem, bariton szerep. Mire Vaszy, csak úgy flegmán: nem vére megy, figyelje, kóstolgassa. Néhány hónapig íróasztalomon he-vert a katta. Tényleg csak tizelgettem, előbb nemigen ismertem, aztán változatlá-nul úgy éreztem, magas a lágeja, megköszöntem a bi-zalmat, s a magam részéről ístettem róla. Telt, múlt az idő, majd a következő ősszel látom a színház portáján ki-tűggesztve a szereposztást, s mindjárt az első sorban a ne-vemet. Mit mondjak? Elka-pott a harctéri idegesség. Futás a direktorhoz, aki hajlít-hatatlan szabad kezét ad, je-löljem meg a partitúrán, hol könnyítsenek a szólamon. Nem volt mit tenni, nekifog-tam tanulni. Végül is az sült ki belőle, hogy mindössze egyetlen ponton, a becsület-monológ felső géjénél kellett áthidaló megoldást talál-nunk, ámbátor elfordult azóta nem egyszer, hogy si-került kiénekelnem.

— Jó szemmel vette észre Vaszy mester, hogy a figura valósággal kiált Gregor után. Ahogy mondani szokás, színórában éneklő-játssza nyolc esztendeje a szegedi színházban, s mintha na-gyobb sikere volna itt, mint a műnek általában, a köztu-datban.

— Azt hiszem, a szakma fetiszálja a Falstaffot. Nem is oly nehéz a megszólaltatása, befogadása, mint tart-ják. Kétségtelen, Verdinek úgyszólván egyetlen nem Verdi-stílusú operája, hiszen nélkülözi a maestrótól meg-szokott zárt áriákat, mind-

A címszereplő

élünk át, sohasem tudhatjuk, mikor, láttá, hallotta is a Falstaffot. Benyomásai a „stimmkollégákról”?

— Bizonyára nemcsak éne-kelte, látta, hallotta is a Falstaffot. Benyomásai a „stimmkollégákról”?

— Pesten Tito Gobbi-val és Giuseppe Taddei-vel is lát-tam, az igazán nagy élmény Gobbi volt. Sokáig töpreng-tem rajta, vajon mitől, s a ti-tok egyéb nyitját nem ta-láltam: valószínűleg attól, hogy Gobbinak a lényéből fakadt. Egy ideje rájöttem arra, hogy a külsőségek tel-jesen feleslegesek a színpa-don. Ha az ember elhiszi azt, amit csinál, s van képessége hozzá, hogy el is tudja má-sokkal hitetni, nyert ügye van, minden külsőséges műz, festés, fülösleges. Miképpen az akkumulátorról sem tud-juk, föl van-e töltve vagy sem, csak akkor derül ki, ha bekapcsoljuk a világítást. Gobbi mást sem tett, csak világított.

Gregor Józsefnek a Falstaff bemutatója után még egy premiért tartogat az ide-i szegedi nyár. Zuniga hadnagy lesz Bizet operájá-ban, a Carmenben.

Ülést tartott a KISZ megyei bizottsága

Tegnap, csütörtökön ülést tartott a KISZ megyei bi-zottsága, Bódi György első titkár elnökletével. A testület megtárgyalta és elfogadta a tavalyi mozzalmi év politikai képzésének valamint a „Művelt ifjúságért, korszerű mű-veltségért” akciónak tapasztalatairól szóló beszámolókat.

Nyugdíjasok klubja Tarjánban

Nyugdíjasklubot hozott létre Tarjánban, a népfro-nt körzeti bizottsága, és a Vö-röskereszt. Az idős embe-rek — egyelőre 25-en — hetente, csütörtökönként ta-lálkoznak a tarjáni pártház-ban, ahol már eddig is gaz-dag programok részesei le-hettek. A filmvetítés, orvo-si előadás, kerekasztal-be-szélgetés mellett egyéb ren-dezvényeken is szívesen részt vettek a klubtagok: el-látogattak a Fűvészkertbe, és egésznapos kirándulást szerveztek Széksős-fürdőbe. S, hogy jól érezték magukat, az a DÉLÉP, valamint a Víz-művek és Fürdők ve-zetőinek is köszönhető: ál-

taluk jutottak hozzá ugyanis a kényelmes utazást biztosí-tó autóbushoz, és az ő jó-voltukból használhatták a vízművek jól felszerelt ven-degházát is.

Az alig több, mint egy-hónapos klubnak természetesen tervei vannak, hogy csak a legközelebbit emlí-tsük: két előadást is meg-tekintenek közösen a sza-badtéri játékokon.

S ha híre száll a gazdag klubéletnek, bizonyára egy-re több társaságba vágyó nyugdíjas találja meg az utat csütörtökön délutánon-ként a tarjáni nyugdíjas-klubig.

Legyen nekünk dzsessz

A terem jóformán telje-sen megtelt. A meleg pedig szinte elviselhetetlen. A né-ző azonban csak ül a széken, közben ugyan kissé piheg, de mást nem csinál. Odafent a színpadon viszont négy fiatalember mozog, dolgo-zik: zenél. Pár percelt eze-gümből lenne. Könnyedén, lótt, még odakünn, azt mon-dta a fülledt teremben, akik most itt ülnek — azok na-gyon-nagyon szerethetik a dzsesszt.

Az a fehéringes, szakállas férfi, aki a zongoránál ül, öt éves etiópiai tartózkodás után tért most vissza vá-rozába. Összehívta azokat a zenésztársakat, akikkel va-laha azelőtt együtt játszott. Nosztalgikusan feleleveníteni a régi időket, az evergreen-számokat. Újra együtt.

(A zongora) Egyszer a magas hangokon csilingel, máskor a mélyebb fekvésű akkordokon pattan, dörm-robban. Dr. Hulin István, az a fehéringes, szakállas fér-fü, időről időre kalandos útra indul a billentyűkön. Hol melankolikusán, már-már tétován jár-kél, hol nekilödul, azt hihetnének, meg sem áll többet, s végül

— a varázslat vége — visz-szatér az eredeti téma: hol az Óz-film Túl a szivárvá-nyon-dala, hol a Kozma-féle Hulló levelek, hol Dizzy Gillespie egyik régi, nagy száma, a Night Tunisia. (A basszusgítár) Méltóság-teljes. Nincs rá jobb szó-

Nyugodtan, kimérten, hig-gadtan bűg, dúdoló és brum-mog. A hármashangzatok felbomlanak, Mentés Adám improvizatív készsége ki-de mást nem csinál. Odafent a színpadon viszont négy fiatalember mozog, dolgo-zik: zenél. Pár percelt eze-gümből lenne. Könnyedén, lótt, még odakünn, azt mon-dta a fülledt teremben, akik most itt ülnek — azok na-gyon-nagyon szerethetik a dzsesszt.

(A szólógítár) Ez az a hangszer, amellyel szemben alapvetően elfogult vagyok. A bundok. Hat húr csodája. Kedvencem a felső e. A d. a g- és a h-húr ott közé-pen, ahogyan együtt tolja rugja egymás után azokat a bal kéz újjáival előcsalt hangokat — Farkas Mihály. Néha feléne, vélem, mintha látnám szemében az el-ra-gadtatottságot.

(A dobok) A ritmus, az el-lenpontozás örök dicsősége. Szaniszló János izzad, ráz-kodik, remeg, a „szerelés”, úgy tűnik, már-már meg-indul vele együtt. Kelemen István a kongán játszó afri-kai, dél-amerikai meg euró-pai egyezsere. Ez ütem lük-tetése. Megint és megint. Végtelenül.

Dr. Hulin István hazatért. s örömeiben együtt játszott régi társaival. Semmi más nem történt szerdán este a Bartók Béla Művelődési Központban. Látszólag. Csak még annyi, hogy aznap dél-után a könyvesboltban lát-tam egy könyvet, aminek ez volt a címe: Legyen nekünk dzsessz. A cím forgott a je-jemben, mindvégig. Legyen nekünk dzsessz.

Domonkos László

Tévé-kínálat

Újabb filmsorozatok

Nagyobb terjedelmű, újabb filmsorozat vetítését kezdi meg július 20-án, vasárnap este a televízió Menekülés az arany földjéről címmel. A cseh-szlovák televízió Jack London: Tüzes napsugár cí-mű, 1910-ben megjelent re-gényéből készített hétrészes alkotása önéletrajzi eleme-ket is tartalmaz. Az író sa-ját kalandos életéből merít-tett történetének főszereplője egy alszakai aranyász. Augusztusban kezdi vetí-teni a televízió Az utaktól távol című, hétrészes len-gyel sorozatot. A délutáni programként képernyőre ke-rülő epizódok egy fiatallem-

ber életútján keresztül a lengyel fiatalok mai gond-meg július 20-án, vasárnap este a televízió Menekülés az arany földjéről címmel. A cseh-szlovák televízió Jack London: Tüzes napsugár cí-mű, 1910-ben megjelent re-gényéből készített hétrészes alkotása önéletrajzi eleme-ket is tartalmaz. Az író sa-ját kalandos életéből merít-tett történetének főszereplője egy alszakai aranyász.

Augusztusban kezdi vetí-teni a televízió Az utaktól távol című, hétrészes len-gyel sorozatot. A délutáni programként képernyőre ke-rülő epizódok egy fiatallem-